

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE Denizli

Yerel Tarih ve Kùltür Dergisi

Sayı:2 (Nisan-Mayıs-Haziran 2004)

- Denizli'de Depremler
- İbrahim Çallı
- Denizli'de Mevlevilik
- Raşit Özkardeş
- Kıbrıs Gazisi Turgut Bozkurt'la Söyleşi
- Denizli'de Tabaklık
- Denizli Yöresinden Kelimeler

Geçmişten Günümüze
DENİZLİ
Yerel Tarih ve Kültür Dergisi
(Üç aylık dergi)

CAFER SADIK ABALIOĞLU
EĞİTİM VE KÜLTÜR VAKFI
Adına
İmtiyaz Sahibi
M. Ali Abaloğlu

Genel Yayın Yönetmeni
Ömer Gökmen (Sorumlu)

Yayın Danışmanı
Prof. Dr. Önder Göçgün

Editör
Süleyman İnan

Yayın Kurulu
Önder Göçgün
Ömer Gökmen
Faruk İnceoğlu
Coşkun Önen
Süleyman İnan
Metin Türkteş

Grafik Tasarım -Montaj

GRAFİK*BASIM*TANITIM

Atatürk Bulvarı 1581 Sk. No:1/23
Ağahan İşhanı DENİZLİ
Tel: 0.258.265 96 24
Baskı: Çağrı Ofset

Kapak Fotoğrafı
Beylerli - Çardak
(Fotoğraf Mehmet Çakır'a ait)

Yazışma Adresi
Geçmişten-Günümüze
DENİZLİ Dergisi
Cafer Sadık Abaloğlu
Eğitim ve Kültür Vakfı
İstasyon Cad. No:6
20100 DENİZLİ
www.abalioglu.com.tr

Yazılar, yazarların yasal sorumluluğu altındadır.
Gönderilen yazılar, geri gönderilmez.
Dergide yayımlanan yazılı ve dokümanların
bir kısmının veya tamamının her hangi bir
ortamda yeniden yayımlanması için
izin gerekmektedir.

Merhaba

Sevgili okurlar,

Derginizin ikinci sayısı ile karşınızdayız. Bu sayıda da –elimizden geldiğince- ilginizi çekecek yazılara yer vermeye çalıştık. Amacımız ve gayretimiz, daha sıcak, daha yerel olabilmek yönündedir. Derginin daha bir Denizli rengine, daha bir Denizli kokusunda olabilmesi ancak sizlerin de katkılarıyla gerçekleşebilir. Esasen yerel tarih dediğimiz olgu da sizlerin anılarınızdır bir anlamda. Ailelerinizin tarihidir, mahallenizin tarihidir, mesleğinizin tarihidir ve albümlerinizdeki fotoğraflardır. Önemli önemsiz demeden, Denizli'ye dair her şeyi derginizle paylaşıyoruz; anlatacağınız varsa, derginiz sizi dinleyecek, yazacağınız varsa okuyacak ve okutacaktır. Ayrıca derginizi mümkün olduğunca çok hemşehrımızın okumasını sağlayınız; daha da önemlisi eleştiriniz, yönlendirmeniz.

İlk sayımızı sunarken 'Bu dergi ortaya getirilmiş bir havuzdur' demiştik; aynı zamanda bir araçtır da. Bu havuzu yeterince ve gereğince doldurur ve bunu sürdürebilirsek, Denizli'miz için çok daha iyi, çok daha ileri sonuçlar elde edebileceğimizi hep birlikte göreceğiz.

Geçmişten Günümüze DENİZLİ Dergisi hiç bir profesyonel katkı olmaksızın hazırlanmaktadır. Derginin basımını da vakıf üstlendiğinden parasız olarak dağıtılması mümkün oluyor. Ancak bu olanağın, aynı zamanda –piyasada satılmaması nedeniyle- dergiye ulaşabilmeyi kısıtlayıcı bir durum yarattığının farkındayız. Bu sayımızda da bu sorunu çözdüğümüzü söyleyemiyoruz, ama en kısa sürede işe yarar bir yöntem bulmaya çalışacağız. Geçici önerimiz, dergiye ilgi duyan okuyucularımızın, telefon veya mektupla ad ve adreslerini bildirerek dağıtım listesinde yer almalarıdır.

Her iyi ve güzel şeyi fazlasıyla hakettiğine inandığımız Denizli'miz için, umutlarımızı daima taze tutacak ve gayretlerimizi de hep birlikte ve de arttırarak sürdüreceğiz. Yeni sayılarda da birlikte olmak dileğiyle...

Saygılarımızla.

Ömer Gökmen

Düzeltilme:

Dergimizin ilk sayısının 15. sayfasında yer alan Doğan (Külahçı) Un Fabrikası fotoğrafının altındaki bilgi notunda, değirmenin yeri yanlışlıkla "... Endüstri Meslek Lisesi'nin olduğu yerdedi" biçiminde geçmiştir. Doğrusu, "Topraklık Mahallesi İbrahim Çallı İlköğretim Okulu'nun batısındadır" şeklinde olmalıydı. Bu konuda bizleri uyaran okuyucularımıza özellikle Emekli Öğretmen Enver Bilki'ye teşekkür ederiz.

Editörün notu.

İçindekiler

- 4** Denizli'den İstanbul'a: Ressam İbrahim Çallı
Sadettin Sarı

- 9** Denizli İl Merkezi ve Yakın Çevresinde Oluşan Depremler
Yahya Özpınar

- 12** Mevlevilerin Batı Anadolu'ya Açılan Kapısı:
Denizli
M. Yaşar Ertuş

- 16** Kentin Canlı Bellekleri: Raşit Özkardeş
Ömer Gökmen

- 18** Denizli İlinde Boy Adlarından Kaynaklanan Orun Adları - 1:
Bayat, Beydilli, Çandır
Levent Kurgun

- 20** Fotoğraf
Coşkun Önen

- 22** Denizli'den Yetişen Değerler: Fahri Akçakoca
Önder Göçgün

- 26** Denizli'de Debbağlık (Tabaklık - Dericilik)
Metin Türkteş

- 29** Babadağ'ın Sırrı
Şerif Kutludağ

- 32** Kıbrıs Barış Harekatı Gazisi Turgut Bozkurt Gözüyle
Kocatepe Muhribi ve Yaşananlar
Ercan Haytoğlu

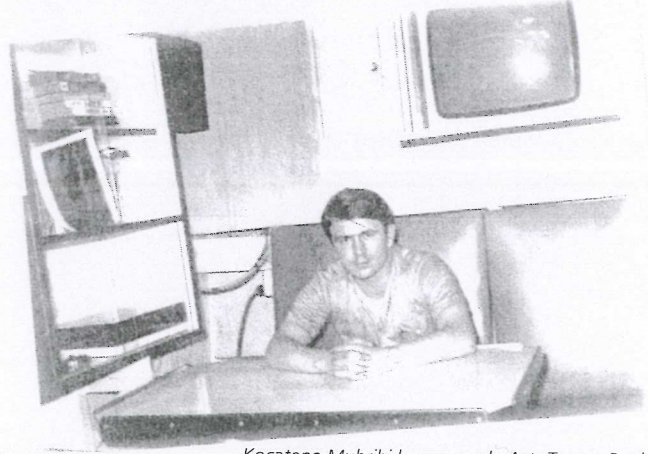
- 37** Denizli ve Yöresinden Kelimeler - 1
Turgut Tok

- 39** Kitap Tanıtımı
Süleyman İnan

Kıbrıs Barış Harekatı Gazisi **TURGUT BOZKURT** Gözüyle Kocatepe Muhribi ve Yaşananlar

Ercan HAYTOĞLU*

Kocatepe Muhribi kamerasında Ast. Turgut Bozkurt

20 Temmuz 1974 Kıbrıs Barış Harekatı sırasında Deniz Kurmay Yarbay Güven Erkaya'nın komutasındaki Kocatepe Muhribi ve diğer Adatepe ve Mareşal Fevzi Çakmak Muhriplerimizin Yunan gemilerinin durdurulması amacıyla Baf açıklarında mevzi almaları istenmiştir. Bu arada Türk Hava Kuvvetleri jetlerine de aynı görev, yani Yunan gemilerini bulma ve vurma emri verilmiştir. Jetler üç gemimizi tespit ettiklerinde Deniz Kuvvetleri'nden bölgede gemimizin bulunup bulunmadığını öğrenmek istemişlerdir. Verilecek cevap muhriplerimizin kaderi açısından çok önemlidir. Cevap "Hayır" olunca jetlerimiz Yunan gemileri diye gemilerimizi bombardımana tutmuşlardır. Bu hücum ve sonrasında yaşananlar sonucunda 54 askerimiz şehit olmuştur. Felaketten kurtulan denizcilerimiz günlerce Akdeniz'de ölüm kalım mücadelesi verdikten sonra İngilizler, İsraililer ve Lübnanlılar tarafından kurtarılmışlardır. Türk Askeri Tarihi açısından çok önemli bulduğumuz bu olayı, bu mücadeleden kurtulanlardan olup, daha sonra Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yaptıktan sonra emekliye ayrılan Deniz Makine Astsubay Gazi Turgut Bozkurt'un gözüyle 30 yıl sonra bir sözlü tarih çalışması olarak ilgilenenlerin hizmetine sunmak istiyoruz.

Ercan HAYTOĞLU: Turgut Bey biraz kendiniz hakkında bilgi verir misiniz?

Gazi Turgut BOZKURT: Denizli'nin Bozkurt ilçesi Yenibağlar köyünde dünyaya geldim ve 1973 yılında İstanbul Deniz Astsubay Okulu Derince Makine Sınıf Okulundan 30 Ağustos'ta mezun olarak, 31 Ağustos'ta ilk görev yerim olan Kocatepe gemisinde görevime başladım.

Ercan HAYTOĞLU: Göreve başladığınız Kocatepe o dönemde nasıl bir gemiydi ve faaliyetleri ne oldu?

Gazi Turgut BOZKURT: Gemimiz döneminin gözde gemilerindendi. Manevra gücü yüksek, karaya ve denizaltına karşı savunma silahlarına sahipti. Gemimiz ile Eylül 1973 ve 3 Mayıs 1974 NATO görevlerini başarıyla tamamladıktan sonra Deniz Kurdu 1974 tatbikatına katıldık. Oradan Kıbrıs'a yönelik nöbet görevini ifa etmek için Mersin'e intikal ettik. Nöbet esnasında vukuu bulan Nikos Sampson darbesine müteakip gemimiz hummalı bir hazırlık durumuna girdi ve kısa bir zamanda bölgeye intikal eden diğer gemi ve ekipmanlar ile harekate hazır hale gelindi.

Ercan HAYTOĞLU: Hazırlıklar sürerken gemide nasıl bir psikoloji hakimdi?

Gazi Turgut BOZKURT: Bizler yeni mezun astsubaylar kıdemli astsubaylarımızdan daha önceki Kıbrıs bunalımlarında neler yaşandığını sorup öğrenmeye çalıştık. Kıdemlilerimiz daha önceki gibi sadece bayrak gösterilebileceğini, büyük ihtimal ile namludan mermi çıkmadan dönüp gelebileceğimizi ifade ettiler. Bugün düşündüğüm zaman, belki de kıdemlilerimizin bir savaş ifadesiyle biz genç astsubayları endişelendirmek istemedikleri içindir diye böyle konuşmuş olabileceklerini düşünüyorum. Harekata katılacağımız kesinleştiği zaman o dönem Deniz Kurmay Yarbay rütbesinde olan gemi komutanımız Güven ERKAYA bizleri topladı ve bu mücadelede şehit ya da gazi olmamızın kaçınılmaz olduğunu, bu nedenle ailelerimize vasiyet niteliğinde mektuplar yazarak helalleşmemizi istedi. Tüm personel ailelerine yönelik yarı vasiyet tarzı mektuplar kaleme aldı. Ben 18 yaşında olmanın verdiği heyecan ile ailemi panikletmek istemedim. Hatta mahallemizden bir kızı Mersin nöbeti dönüşü sözlenmek için istemelerini dahi mektubumda yazdım.

Güven Erkaya
GÜVEN ERKAYA
D2. Kur. Yb.
Komutan
27.8.1973 - 21.7.1974

Kocatepe Muhiribi (Temmuz - 1974)

Ercan HAYTOĞLU: Bundan sonraki gelişmeler neler oldu?

Gazi Turgut BOZKURT: Mersin'den Taşucu limanına 236 personeliyle hareket ederek, çıkarma gemilerimize koruma görevi ile eşlik vaziyetinde Kıbrıs'a doğru yol almaya başladık. Bu arada Kurmay Yarbay Güven Erkaya komutasında harekete geçen TCG. Kocatepe muhribi içerisinde savaş yerleri mevkileri alındı. Benim savaş yerim kıç makine dairesiydi. Komutanımız personeliyle sevecen, babacan ilişkileri olan bir komutan idi. Savaş yerlerinde personeli hem kontrol, hem de moral açısından takviye için geziyordu.

Ercan HAYTOĞLU: Fiilen savaşın içinde olduğunu ne zaman anladınız?

Gazi Turgut BOZKURT: Kıbrıs Girne açıklarında 20 Temmuz 1974 günü sabahı ana bataryalarımızdan atışlanan ilk mermi hepimizin aklını başına getirdi. Demek ki bu defa sadece bayrak gösterilmeyecekti. Kıbrıs Rumlarına gerekli ve çoktan hak ettikleri cevap verilecekti. Heyecanımız bir kat daha arttı. Rum tarafından çok kısa bir karşı ateş olduğunu ve Rumlara ait birkaç sahil koruma botunun hemen imha edildiğini, amfibi kara ve hava birliklerinin başarılı bir çıkarma ve indirme hareketi yaptıklarını radyodan ve askeri mesajlardan öğrendik. Müthiş bir moral bulduk. Sınırler gevşedi, boşaldı ve personel rahatladı. Çıkarma görevini bitiren gemiler Taşucu'na ve Mersin'e geri döndüler. TCG Kocatepe, Mareşal Fevzi Çakmak, Adatepe ve Tınaztepe gemileri karakol görevi için Kıbrıs açıklarında kaldı.

Ercan HAYTOĞLU: 21 Temmuz günü neler oldu?

Gazi Turgut BOZKURT: Yememiz içmemiz bu iki gün içinde kumanya ile devam ediyordu. Öğle vakti kumanyalarımızı yedik. Öğleden sonra birden hava alarmı vurdu. Savaş yerlerindeki amirimiz Y/S subayımız bizleri teskin edip rahatlatmak için Yunan uçaklarının Kıbrıs üstüne gelemeyeceğini gelenlerin Türk uçakları olduğunu bizlere izah ederken gemimiz ilk mermiyi bu esnada yedi. Merminin düşmesiyle ne olduğumuzu anlayamadık. Bir şeylerin ters gittiği açıktı. Kendi uçaklarımızın da bizi vuracağını düşünmemiz imkansız gibi bir şeydi. Buna akıl yorarken, herhalde Yunan uçaklarının II.Dünya savaşındaki Japon pilotları gibi geri dönmemeyi de göze alarak kamikazeler gibi saldırdıklarını düşünmeye başladık. Çünkü en mantıklı olacak açıklamada o günlerin şartlarında bu olabilirdi. Hücumlar devam etti. Baş makine dairesinin ve savaş hareket merkezinin isabet aldığını gemide yer yer yangınların başladığını, kıç makine üstündeki vasıta motorunun da isabet alarak yanmaya başladığını gördük. Daha sonraki hücumlarda da kıç dairesi isabet alınca gemimiz hareket ve enerji kabiliyetini kaybetti. (Gemimiz iki makine iki kazan dairesi ile hareket ve enerji üretebiliyordu. Üç daire isabet alınca "Cross-Connection" yani "çapraz iştiraklenme" yapma imkanımız da kalmamıştı.). Her ne kadar ufak kapasiteli iki dizel jenaratör devreye alınmaya çalışıldıysa da geminin tümüne enerji verilemedi.

Bu arada benim bulunduğum makine dairesi karanlık ve sıcak nedeniyle dayanılmaz bir hale gelmişti. Yangın devrelerindeki deniz suyu ile sığağa karşı mücadele ediyorduk. Kıç kazanı da yara aldığı için bizler sistemi zarar görmeden devreden çıkarmaya çalışıyorduk.. Stimli bir geminin makine dairesinin sistem çökmesinde nasıl bir cehenneme dönüştüğünü ancak bunu yaşayan makineci denizciler bilebilir. Resmen sıcak hava, yani alev soluyorsunuz. Saat 15.00 civarında Pasaparola er makine dairelerinin terk edilmesi emrini getirdi. Kıç makine alt daire sorumlusu olarak tulumbarın bulunduğu yerin boşaltılması

için mevkiyi Y/S Astsubay Çavuş Cemil Yaralı ile birlikte dolaşarak ve iki tulumba arasında yarı baygın şokta olan bir askeri büyük bir güçlkle yanımıza alarak alt daireyi boşalttığımızı daire amirimize rapor ettim. Güverteye çıktığımızda kış ana bataryada gördüğüm, bataryanın zırhının yarıldığı ve personelinin güverte üzerindeki yaralı ve şehit olmuş durumda olmaları idi. Bu görüntü aradan geçen otuz yıl içinde hala gözümün önündedir.

Güverte üzerindeyken 15.30 sıralarında uçak hücumunun yinelenildiğini yaşadık. Gemimiz yer yer yanıyordu. Uçak hücumlarının da bitmemesi, toparlanmamız için bize fırsat vermiyordu. Hava hücumlarına karşı gemimizin hiçbir silahı yoktu. Baş ana batarya hala top başından atışa devam ediyordu. Ama hava hücumuna karşı ancak sapanla taş atmaya benziyordu. Hareket kabiliyetini yitiren gemimiz duran bir hedef olarak kala kalmıştı. Bu arada Komutanımızın bir heyet ile gemiyi dolaştıklarını, vuruş ve duruş kabiliyetini gözden geçirdiklerini gördük. Komutanımız savaş hareket merkezi ve makine dairelerinin yara alıp devre dışı kaldıkları için artık bir gemimizin olmadığı ve personelinin de can güvenliğinin sağlanması lazım geldiği düsturu ile personelin gemiyi terk etmesi emrini verdi. Terk emri ile herkes can sallarının başına gitti. Geminin sancak(sağ) tarafındaki can sallarının isabet alarak kullanılmaz hale geldiği görüldü. Bu nedenle geminin sol tarafında sağlam kalan sallar denize atıldı. Açılan sallar yanında açılmayan salların da olduğu tespit edildi. Deniz kuvvetleri personeli olduğumuz halde denizci olmadığımızda bu sırada ortaya çıktı. Rütbeli personel içinde dahi yüzme bilmeyen personelin olduğunun görüldüğü bu yer, can pazarının kurulduğu bir yer olmuştu. Savaş durumunun savaş dışındaki durumdan çok farklı olduğu, var olan kuralları değiştirdiği görüldü. Çok örnekler gördük ve yaşadık.

Geminin terk yerlerinde herkes tahsisli sallara binmesi gerekirken, bulduğu sallara bindi ve binmeye çalıştı. Öncelikle gemiye yanaşık tutabildiğimiz sallara, yaralı personelleri bindirdik. Benim gemiyi terk ediş saatim 16.30 suları idi. Yüzme bildiğim için açılmayan can sallarındaki işe yarar malzemeleri de toparlayıp diğer sallara ulaştırdık. En son bindiğim can salı 20 kişiydi. Yani yüzde elli fazla personel idik. Gemiden uzaklaşırken kazan Üst Çavuş Halim Özdemir ve şokta yarı baygın olan Çark Üstçavuş Erhan Yıldırım'ı da sala aldık. Yirmi iki kişilik salımızın kıdemlisi Y/S Astsubay Sami idi. Genelde Güverte makine karışımı olması gereken personel kargaşadan dolayı makine astsubay ve erleri ağırlıklı bir kadro oluşmuştur. Bir de yüzündeki kemikler parçalanmış yaralı bir çamaşırhane görevlisi erimiz vardı. Gemi etrafında grup halinde beklerken akşam üzeri D351 Bordo numaralı M.Fevzi Çakmak Muhribinin yakınlarımıza geldiğini görünce çok sevindik. M.F. Çakmak ile birlikte uçakların tekrar hücumu geçtiğini vasıta motorunun gemi bordosundan indirmekte olan M.F.Çakmak'ın perdeleme yapmak için her iki bacasından kesif duman yaparak bulunduğumuz sahayı yoğun bir duman ile kaplamaya çalıştığını gördük. Ancak tekrarlanan hava hücumu altında yara alarak bizi terk etmek zorunda kaldı. Mareşal Fevzi Çakmak muhribinin mecburen bölgeden uzaklaşması gözlerimizin önünde kurtuluş ümidimizin kaybolmasıydı.

O ana kadar toplu halde bulunan sallarımızı hava hücumuna toplu canlı hedef teşkil etmemek için iplerini keserek dağıttık. Sonradan edindiğim bilgilere göre de o arada hava saldırısı paniğine kapılarak bazı personelin sallardan atladığı ve kaybolduklarıdır. Yanan geminin etrafını terk etmemekte direnmemiz, gemimizin gece karanlığında saat 21.00 civarında ardı ardına gelen infilakların bitmesiyle gözlerimizin önünde sona erdi. Göz yaşlarımız gemimiz şehit Kocatepe'yle birlikte, Akdeniz'in derinliklerine gömdüğümüz şehit arkadaşlarımıza doğru aktı.gitti

Kocatepe Muhribi yanarken

Ercan HAYTOĞLU: Bu arada saldaki durum nasıldı?

Gazi Turgut BOZKURT: 19-20 Temmuz günlerinin yoğun geçmesinin ardından 21 Temmuz günü yaşadıklarımızın yoğunluğu ve yaşanan şoklar ile gece başladı. Sabah 05.00 sularında kendimizi Akdeniz'in serin sularında bulduk. Bindiğimiz sal çıkan dalgalara dayanamayarak devrilmişti. Çıkan panikte yirmi iki kişi birden sala hücum ettiğimizi gördüm. Yüzme bildiğim için yakınımızda bulunan diğer bir sala doğru yüzdüm. Ulaştığım sal bazı bölümleri patlak olduğu için hacim olarak daralmış, on iki personel bulunan bir sal idi. İçinde daha sonra şehit olan hemşerim İsmet Dülgeroğlu Astsubay Ziya Arıkan ve diğer arkadaşlar beni sala aldılar. Hava aydınlanıp deniz durulduktan sonra ters çevrilen salımıza yanaştık. Sald a on dokuz arkadaşımız kalmıştı. Çark Üst Çavuş Erhan Yıldırım ile bir er kayıptılar. Botu tekrar eski haline çevirdik. Hasar tespiti yapıldı. Küreklerimizin ve saldaki bazı kumanya paketlerinin kayıp oldukları görüldü. Buna da şükür dedik. Kaybolan arkadaşlarımıza Allah'tan rahmet diledik. Üç gün sonunda 5 can salı bir araya toplandık. Civardaki diğer dört bottan ayrılmamaya gayret göstermeye çalıştık. Saldaki ikinci günümüz devam etti. Cumhuriyet Bahriyesinde deniz savaşı yaşamamış ve denizci eğitimini tam olarak almamış olmanın eksiklerini salda bu arada yaşamaya devam ettik. (Yiyeceklerin tüketilmesi, yiyeceklerin muhafaza edilmemesi, kalabalık olduğumuz için salın üstünün açılabilmesi, personelin makineci olması nedeniyle yön ve hava tahminlerinde acemilikler vs.)

Ercan HAYTOĞLU: Üçüncü gün saldaki durum nasıldı?

Gazi Turgut BOZKURT: Üçüncü gün aynı kargaşa ve hengame ile geçti. Bizler 18 yaşının da verdiği deli doluluk ile salın neşesi olmanın şımarıklığı ile yüzme dahil her türlü çılgınlığı yaptık. Umutlu olmaya çalışıyorduk. Açlık, susuzluk, yorgunluk ve uykusuzluk artık dayanılmaz bir hal almıştı. Artık yavaş yavaş halisünasyonlar (kimimiz uçak, kimimiz gemi, kimimiz ailesini, kimimiz yiyecekler vs) görmeye başlamıştık. 1 subay ve 7 astsubay "işte kara şurada" diyerek kendilerini denize attılar. Bu arada köpek balıkları da bizlere eşlik etmeye başlamış bulunuyordu..

Ercan HAYTOĞLU: Sald a dördüncü gün nasıl geçti?

Gazi Turgut BOZKURT: Dördüncü gün yiyecek ve içeceklerin dibinin görülmesiyle umutlarımız da tükenmeye başladı. Denizin ortasında çok az su ve şeker ile hayatta kalmaya çalışıyorduk. Türkiye'nin burnunun dibinde gemimiz batalı üç gün olmuştu. Ve bizler hala denizin ortasındaydık. Ne arayanımız vardı, ne soranımız. içinde bulunduğumuz durumda düşünebildiğimiz kadarıyla Türk Yunan savaşının patlamış olabileceği tahminiyle neler olup bittiğini merak ediyorduk. Biz bunları düşünüyor ve zaman zaman konuşuyorken 24 Temmuz öğlen vakti bir keşif uçağı üzerimizden geçti. Üzerindeki işaretlerden Türk uçağı olduğunu anladık. Pilot alçaktan da uçarak bizlerin civarına işaret fişekleri bıraktı. Tükenmekte olan umutlarımız tekrar alevlendi. Az bir zaman sonra helikopterler tepemize üşüştüler. Tanıtım işaretlerinden İngiliz olduklarını görünce bir an panikledik. Zayıf bir ihtimal olsa da İngilizlerle de savaşta olabilirdik. Ama bizlere karşı olan hareketlerinin tamamen keşfe yönelik olduğunu görünce rahatladık. Ufukta bir İngiliz muhribi görüldü. Bu arada denizde hafiften çırpınmaya başladı. Gemiden indirilen vasıta motorları ve helikopterler yardımıyla sallardaki personel gemiye alınmaya başlandı.

İngiliz Savaş gemisinin botlarımızdaki askerlerimizi kurtarması
(Turgut Bozkurt Albümünden)

Ercan HAYTOĞLU: Kurtarılmış olma sizde büyük bir mutluluk oluşturmuş olmalı. Bu anda neler düşündünüz? İngilizler sizlere nasıl davrandı?

Gazi Turgut BOZKURT: Evet gemimiz batmış ve denizden sağ olarak kurtarılyorduk. Ancak bu normal bir deniz kazası değil, biz de sivil gemi yolcuları değildik. Savaştaydık ve kazazede olmaktan öte, askerdik. Bu durumda gelişmelerin ne olacağını düşünmeye başladık. Son gün salımıza diğer saldan transfer olan makine subayı üst teğmen durumumuzun ne olduğunun bilinmediğini, (Esir miyiz? Neyiz?) o yüzden Türk askeri olmanın vakarı ve disiplinine sahip olmamız gerektiğini bizlere izah etti. Salımız İngiliz gemisinin sancak tarafından atılan şeytan çarmıklarından tahliye edildi.İngilizlerden edindiğimiz ilk intiba, esir falan olmadığımız kazazede muamelesi gördüğümüz oldu. Bizlere hemen ilk yardım yapılarak, yaralılarımıza bakıldı. Durumu ağır olanlar tedaviye alındı. Öncelikle sıvı ve püre gıda olmak üzere yemek yedik. Duşumuzu aldık, üzerimizdeki kıyafetler kullanılamaz bir halde olduğu için değiştirildi. İngilizlerin bizlere verdikleri elbiseleri giydik. Kısa bir dinlenmeden sonra helikopterlerle İngiliz üssüne transfer edildik. Hastane haline getirilmiş büyük bir salonda Kıbrıslı Türklerden hareket ile ilgili ilk bilgileri aldık ve sevindik. Onların getirdiği sivil kıyafetleri giydik. Aramızdaki en kıdemli subay Dz.Mk.Yzb. Ferhat Bilbaşar (II. Çarkçı) idi. Onun girdiği diyaloglar neticesinde tekrar helikopterlere bindirildik. Bir İngiliz akaryakıt gemisine transfer olduk. İngilizlerden gördüğümüz tüm muameleler insancıl, medeni ve tıbbi idi.

Ercan HAYTOĞLU: Bizim tarafa geçişiniz nasıl oldu?

Gazi Turgut BOZKURT: 25 Temmuz sabaha karşı tekrar helikopterler ile TCG. Berk'e transfer edildik. Vatan toprağına doğru intikalimiz başladı.

Ercan HAYTOĞLU: TCG Berk'te nasıl karşılandınız? Berk'te durumunuz nasıl oldu?

Gazi Turgut BOZKURT : Berk'te büyük bir ilgiyle karşılandık. Yine kendi gemimizde kendi bayrağımız altında olmak bizim için müthiş bir moral oldu. Ancak kurtarma gemisi olarak gelen TCG.Berk, 19 Temmuz'dan itibaren denizde olduğundan, yiyecek, içecek ve tıbbi imkanları çok kısıtlı idi. Ben sıcak bir çorbayı sınıf arkadaşlarım sayesinde içebildim. Gemide A/K Üst Çavuş Ayhan İncekara'nın ölümüyle sarsıldık.

Ercan HAYTOĞLU: Türkiye'ye döndükten sonra neler yaşadınız?

Gazi Turgut BOZKURT: Mersin'e intikalde üzerimizdeki kıyafetlerden kurtulup tek tip kıyafete kavuşmamız bile sorun oldu. Kıyafet tedariki için gemide epey uğraşıldı. Çıkarma filosunun sahra hastanesinde istirahat e alındık. Görebildiğim sınıf arkadaşlarım vasıtasıyla ihtiyaçlarımı giderdim. Yüz seksene yakın arkadaşımızın Lübnan, İsrail, İngiliz ve Türk gemileri vasıtasıyla kurtulduklarını, ellinin üzerinde kayıp ve şehidimizin olduğunu öğrendik ve yıkıldık. Kayıp ve şehitlerimizin on beş kadarının denizde, diğerlerinin gemide şehit olduklarını öğrendik. Arkadaşlarımız vasıtasıyla aileme ulaşıp sağ salım Mersin'de olduğumu bildirdim. Mersin'den Adana'ya otobüs ile transfer edildik. Adana'da komutanımız Kurmay Yarbay Güven Erkaya bindirildiğimiz uçağa gelerek bizi çok mutlu etti. Ankara'ya götürülmek üzere uçak ile yola çıkarıldık. Uçak Ankara'ya indiğinde. GATA Askeri Hastanesi'nde üç gün müşahede altında tutulduk. Hastaneden taburcu olduk. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargahına götürüldük. Orada hepimizden bildiklerimizin ve gördüklerimizin rapor halinde yazılması istendi. On beş gün izin, on beş gün raporlu olarak memleketlerimize gönderildik.İkinci hareketin başlangıcı ile atandığımız yerler belli oldu. Genç rütbedeki subay ve astsubaylar TCG.Giresun ve TCG.Gaziantep Muhriplerine (eğitim gemilerine) atanmıştık.

Ercan HAYTOĞLU: Bu yaşananlardan sonra rehabilitasyona alındınız mı?

Gazi Turgut BOZKURT: Harekat sonrası hiçbir tedavi ve rehabilitasyon görmeden gemilere tayinimiz çıktı. Rehabilitasyona alınmamanın sıkıntıları daha sonra kendisini gösterdi ve sonraki tüm yaşantım boyunca değişik problemlere neden oldu. Bu nedenle on yıl, 1984 yılına kadar psikiyatri tedavisi görmeye çalıştım. Diğer arkadaşlarım da aynı problemleri yaşadı. Yaşımın genç olmasının artı ve eksileriyle yaşama tekrar sarılmayı başardım. Kısacası girdiğimiz savaşta kendi uçaklarımız tarafından bombalanmış, bir uçağımız tarafından bulunmuş ve bir İngiliz Savaş gemisi tarafından kurtarılmıştım. Sonuç olarak şu da bir gerçektir ki, Kıbrıs Barış Harekatı Türk Silahlı Kuvvetlerinin ciddi tecrübeler elde ettiği bir hareket olması yönüyle de çok önemlidir.

Ercan HAYTOĞLU: Şimdi ne yapıyorsunuz?

Gazi Turgut BOZKURT: Kıbrıs Barış Harekatından sonra görevime devam ettim. Ancak Gölcük depremini yaşadktan sonra emekliliğimi isteyerek Denizli'ye yerleştim. Şu anda Denizli Muharip Gaziler Derneği Şube Sekreterliği ve Türkiye Emekli Astsubaylar Derneği Muhasip üyeliği görevlerini yapmaktayım.

Ercan HAYTOĞLU: Tarihin canlı bir tanığı olarak vermiş olduğunuz çok değerli bilgiler için teşekkür ediyorum.